

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Гетяна ШТАЛЬ

«10» квітня 2026 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ З МОВИ НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКОЇ)
для іноземних громадян
спеціальності: усі
треть (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
здобувач ступеня доктора філософії

Харків, 2026

Програма вступного іспиту з мови навчання (української) для іноземних громадян розроблена для вступників до аспірантури, які закінчили заклади вищої освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» або «магістр» та які вступають для отримання ступеня доктора філософії з відповідної спеціальності.

Метою вступного іспиту з української мови як мови навчання є виявлення компетентностей, якими володіє кандидат на вступ до аспірантури для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття наукового ступеня доктора філософії усіх спеціальностей.

Вступники до аспірантури мають продемонструвати високий рівень сформованості комунікативної (функціональної) іншомовної компетентності, що складається з мовної та мовленнєвої компетентностей (табл. 1).

Функціональна компетентність характеризує рівень володіння з української мови (мови навчання) для академічних цілей (табл. 1), а саме: вміння читати наукові тексти (першоджерела), анотувати та реферувати їх; слухати та конспектувати лекції; готувати та здійснювати презентації; брати участь у конференціях, семінарах тощо. *Мовна (лінгвістична) компетентність* передбачає оволодіння орфографічними, орфоепічними, лексичними, фонетичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної іноземної мови. *Мовленнєва компетентність* охоплює рецептивні (аудіювання та читання) та продуктивні вміння (говоріння, письмо та переклад).

Таблиця 1

ІНШОМОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВСТУПНИКА

<i>Мовна (лінгвістична) компетентність</i>	
Лінгвістична	<ul style="list-style-type: none"> – засвоєння лексики (у тому числі фахової термінології), що є необхідною для комунікації в академічній та професійній сферах; – засвоєння лексики (у тому числі фахової термінології), що є необхідною для комунікації в академічній та професійній сферах; – знання правил синтаксису, без яких неможливо розпізнавати і продукувати широке коло текстів в академічній та професійній сферах; – застосування мовних форм, властивих для офіційних та розмовних реєстрів
<i>Мовленнєві компетентності</i>	
Читання	<ul style="list-style-type: none"> – розуміння автентичних текстів, пов'язаних з навчанням та спеціальністю, з підручників, науково-популярних та спеціалізованих журналів, джерел Інтернет; – розуміння головної ідеї, здатність знаходити необхідну інформацію в неадаптованій літературі за фахом; – вміння передбачати основну інформацію тексту за його заголовком та ілюстративним матеріалом, що супроводжує текст (прогнозуюче читання); – здатність здійснювати ознайомче читання неадаптованих текстів за фахом для отримання необхідної інформації; – накопичувати інформацію з різних джерел для подальшого її використання (на презентаціях, конференціях, дискусіях в академічному навчальному середовищі, а також у подальшій науковій роботі); – здатність здійснювати вивчаюче читання з метою поповнення термінологічного тезаурусу; – здатність до ведення академічної та професійної кореспонденцію (листування, електронні повідомлення тощо); – здатність до інтерпретації графіків, діаграм, схем, таблиць, малюнків тощо

Письмо	<ul style="list-style-type: none"> – здатність писати анотації до неадаптованих текстів за фахом; – здатність складати реферати на основі автентичної економічної літератури за фахом; – здатність складати тексти презентацій, використовуючи автентичні науково-економічні матеріали за фахом; – здатність писати зрозумілі, деталізовані тексти різного спрямування, пов'язані з особистою та професійною сферами; – здатність готувати та продукувати ділову та професійну кореспонденцію з високим ступенем граматичної коректності; – здатність писати з високим ступенем коректності резюме, заповнювати бланки для академічних та професійних цілей тощо
Аудіювання	<ul style="list-style-type: none"> – здатність розуміти запитання, висловлювання й коментарі іноземною мовою; – здатність розуміти основний зміст і деталі аудіо текстів; – здатність розуміти основне з лекцій, розмов і доповідей, тренінгів та інших форм академічної/професійної презентації; – здатність фіксувати потрібну інформацію під час аудіювання
Говоріння: монологічне мовлення:	<ul style="list-style-type: none"> – здатність представляти себе і свою роботу (доповідь, проект тощо); – володіння мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування; – володіння всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо); – здатність проводити презентації та тренінги; – здатність робити коротке непідготовлене повідомлення, поєднуючи елементи опису, оповідання й міркування; – здатність виступати на конференціях з доповідями та повідомленнями
Діалогічне мовлення	<ul style="list-style-type: none"> – здатність починати, вести й завершувати бесіду; – здатність вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки та інше; – уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією/ дискусія/ диспут у ході семінарів, тренінгів, конференцій тощо); – фіксувати потрібну інформацію в ході спілкування

Рівень володіння вступниками українською мовою як мовою навчання має бути не нижчий від рівня B2 відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій Ради Європи з питань освіти.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА ВСТУПНОГО ІСПИТУ З МОВИ НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКОЇ) ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

Вступне випробування до аспірантури у формі вступного іспиту з мови навчання (української) для іноземних громадян відбувається у формі комплексного лексико-граматичного письмового тесту, який складається із завдань різних рівнів складності, спрямованих на перевірку рівня сформованості мовленнєвої та мовної компетентностей. Оцінювання здійснюється за 200-бальною шкалою

Екзаменаційний білет складається з п'яти завдань.

Завдання 1-2 мають виявити здатність застосувати сформовані мовленнєві компетенції на евристичному рівні.

Завдання 3-4 спрямовані на перевірку засвоєння програмного матеріалу на репродуктивному рівні.

Завдання 5 є творчим.

Бюджет часу, відведений на іспит, складає 2 години або 120 хвилин.

Завдання екзаменаційного білета.

Завдання 1. Прочитайте текст загального змісту обсягом не менше 1500 друкованих знаків. Доберіть до кожного речення, у якому зроблено пропуск (1–5), відповідний фрагмент (А – Д). Запишіть відповіді у таблицю.

Максимальна оцінка – 50 балів, 1 правильно відновлене речення – 10 балів.

Завдання 2. Із прочитаного тексту (завдання 1) виписіть п'ять термінологічних словосполучень.

Максимальна оцінка – 20 балів, 1 правильно виділене словосполучення – 4 бали.

Завдання 3. Із прочитаного тексту (завдання 1) виписіть 5 дієслів. Утворіть від них іменники, використовуючи суфікси *-енн(я)-*, *-анн(я)-*, *-ац(ія)*.

Максимальна оцінка – 40 балів, 1 правильно утворена пара *дієслово-іменник* – 8 балів.

Завдання 4. Поставте дієслова у правильній формі (8 речень).

Максимальна оцінка – 40 балів, 1 правильно сформоване речення – 5 балів.

Завдання 5. Напишіть есе за темою, зазначеною в завданні.

Максимальна оцінка 50 балів ставиться за укладене есе з поясненням теми наукової роботи, її актуальності, об'єкта і предмета дослідження, без лексико-граматичних помилок і відповідно до стилістичних норм. Бали розподіляються за такими критеріями:

змістове наповнення – 30 балів (повнота розкриття теми, відповідність темі та комунікативному завданню – 10 балів; аргументованість висловлених думок, наявність переконливих прикладів і доказів – 8 балів; самостійність суджень, логічність міркувань, глибина аналізу проблеми – 6 балів; оригінальність підходу, доречність висновків – 6 балів) (табл. 2);

структура тексту та його зв'язність – 10 балів (наявність усіх структурних елементів (вступ, основна частина, висновок) – 4 бали; логічна послідовність викладу думок, абзацний поділ – 3 бали; використання засобів зв'язку між реченнями та абзацами – 3 бали) (табл. 3);

використання лексики (володіння лексичним матеріалом, орфографія) та граматична коректність складеного есе (морфологія, синтаксис) – 10 балів (багатство й доречність словникового запасу, точність слововживання – 4 бали; дотримання орфографічних норм – 2 бали; граматична правильність (морфологія) – 2 бали; граматична правильність (синтаксис, побудова речень) – 2 бали) (табл. 4).

Розподіл балів за кожним із трьох критеріїв оцінювання детально наведено в табл. 2-4.

Таблиця 2

Бали за критерієм: змістове наповнення

Повнота розкриття теми, відповідність темі та комунікативному завданню	
10	Завдання виконано повністю. Тему розкрито глибоко та всебічно. Текст відповідає темі й специфіці творчого завдання. Наявна констатація фактів, висловлена власна позиція, наведені переконливі аргументи/приклади. Логіка викладу бездоганна.
9	Завдання виконано повністю. Тему розкрито повністю, зміст відповідає завданню, проте бракує глибини, оригінальності думки або один із другорядних аспектів теми згадано побіжно. Логіка та структура тексту збережені.
8	Завдання виконано з незначними відхиленнями. Тему розкрито, текст відповідає завданню. Комунікативну мету досягнуто, однак є незначні відхилення від теми або слабка аргументація. Структура викладу логічна.
7	Завдання виконано з незначними відхиленнями. Тему розкрито звужено. Висвітлено лише один-два аспекти проблеми. Логіка викладу порушується (різкий перехід від однієї думки до іншої).
6	Завдання виконано частково. Тему розкрито частково. Текст є простим або

	шаблонним. Інформації недостатньо для розкриття теми есе.
5	Завдання виконано частково. Відповідність темі є досить поверховою. Відхід від головної думки. Комунікативне завдання виконано лише в окремих фрагментах тексту. Шаблонні фрази не відповідають контексту.
4	Завдання практично не виконано, тему майже не розкрито. Текст частково стосується теми, складається з речень, не пов'язаних спільною думкою. Комунікативне завдання не виконано.
3	Завдання практично не виконано, тему майже не розкрито. Повна невідповідність більшої частини тексту заданій темі. Наявні поодинокі слова чи фрази, які формально пов'язані із завданням.
2	Завдання не виконано. Тему не розкрито. Текст є набором окремих слів або неповних речень.
1	Завдання не виконано. Обсяг тексту унеможливує оцінювання комунікативного завдання.
0	Робота відсутня або написана не українською мовою.
Аргументованість висловлених думок, наявність переконливих прикладів і доказів	
8	Глибока та зріла аргументація. Висловлено чітку власну позицію, наведено 2–3 різнопланові аргументи. Тези підкріплено переконливими й доречними прикладами. Наявні логічні зв'язки між тезою, аргументом та прикладом. Використано маркери аргументації.
7	Глибока та зріла аргументація. Позиція щодо теми чітка. Наведено переконливі аргументи та приклади. Проте один із прикладів не конкретизовано або логічний перехід від аргументу до доказу сформульовано нечітко, однак суть і логіка міркування зрозумілі.
6	Аргументація наявна, але є прогалини. У тексті є спроба аргументувати думку, наведено 1–2 докази. Приклади присутні, але вони нечіткі. Логіка міркування збережена, однак аргументам бракує конкретизації.
5	Аргументація наявна, але є прогалини. Позиція щодо теми нечітка. Аргументи сформульовані однотипно. Наведено лише один конкретний приклад, або приклади підмінено простим описом ситуації, який не виконує роль доказу.
4	Текст переважно декларативний. Позиція щодо теми простежується, але аргументація слабка. Конкретні приклади відсутні, є лише загальні фрази.
3	Текст переважно декларативний. Наявна констатація фактів, однак аргументи відсутні або суперечать одне одному. Замість доказів та прикладів, використано фрази-кліше, які не розвивають тему.
2	Аргументація відсутня. Текст складається із простих тверджень без аргументації чи аналізу. Приклади відсутні.
1	Аргументація відсутня. Робота містить хаотичні речення або поодинокі слова. Неможливо виокремити тезу та аргументи.
0	Робота скопійована або відсутня.
Самостійність суджень, логічність міркувань, глибина аналізу проблеми	
6	Зріле мислення та чітка логіка. У тексті простежується самостійність та оригінальність мислення. Проблема проаналізована глибоко, різнобічно. Текст має чітку структуру (вступ, основна частина, висновок), кожна наступна думка впливає з попередньої. Немає суперечливих тверджень.
5	Зріле мислення та чітка логіка. Наявний якісний аналіз проблеми. Текст логічно структурований, однак бракує деталізації, або висновок сформульовано узагальнено, без власної позиції. Логічні переходи між абзацами правильні.
4	Текст логічний, але шаблонний. Помітна спроба самостійного аналізу, але суть проблеми не розкрита. Логіка викладу збережена, текст поділено на абзаци, однак використані загальні фрази, обмежена індивідуальність суджень.

3	Текст логічний, але шаблонний. Самостійність суджень обмежена, наявні стандартні тези. Аналіз проблеми замінено простим описом чи переліком. Логіка викладу порушена.
2	Логіка порушена, аналіз відсутній. Текст несамостійний, хаотичний набір думок. Аналіз проблеми повністю відсутній. Логічні зв'язки між реченнями порушені.
1	Логіка порушена, аналіз відсутній. Робота складається з кількох фрагментарних, логічно не пов'язаних між собою речень. Неможливо виокремити жодного аналітичного судження. Відсутня структура тексту та логіка міркування.
0	Робота скопійована або відсутня.
Оригінальність підходу, доречність висновків	
6	Творчий підхід та сильний фінал. Робота вирізняється яскравим, нестандартним підходом до розкриття теми. Висновок є логічним завершенням есе, узагальнює думку.
5	Творчий підхід та сильний фінал. Продемонстровано оригінальність мислення. Висновок доречний, однак нечітко сформульований.
4	Текст збалансований, але передбачуваний. Тема есе розкрита традиційно. Висновок наявний, однак частково відповідає змісту роботи.
3	Текст збалансований, але передбачуваний. Оригінальність підходу слабка. Висновок формальний, короткий (1–2 речення) або перефразовує тему завдання чи тезу.
2	Шаблонність та незавершеність. Робота позбавлена оригінальності. Висновок недоречний, не пов'язаний із міркуваннями або відсутній.
1	Шаблонність та незавершеність. Текст хаотичний, без творчого осмислення теми. Висновки відсутні. Структура тексту зруйнована.
0	Робота скопійована або відсутня.

Таблиця 3

Бали за критерієм: структура тексту та його зв'язність

Наявність усіх структурних елементів (вступ, основна частина, висновок)	
4	Текст має чітку структуру. Наявні обов'язкові елементи: вступ (окреслює тему / проблему), основна частина (розкриває зміст) та висновок (підсумовує сказане). Усі частини виділені в абзаци. Переходи між структурними елементами логічні.
3	У тексті наявні обов'язкові елементи (вступ, основна частина, висновок), проте порушено пропорції. Логічний зв'язок між частинами збережено.
2	Структура тексту порушена (відсутній один із трьох обов'язкових елементів). Або текст без поділу на абзаци, що ускладнює сприйняття структури.
1	У тексті наявна лише одна з трьох частин або неможливо розрізнити композиційні межі. Поділ на абзаци відсутній чи зроблений випадково.
0	Обсяг тексту короткий (1–2 речення) або робота відсутня.
Логічна послідовність викладу думок, абзацний поділ	
3	Текст характеризується логічністю та зв'язністю. Думки викладено послідовно, кожен абзац містить закінчену мікротему. Доречно використано засоби міжфразового зв'язку (займенники, сполучники, прислівники часу й місця, вставні конструкції тощо).
2	У тексті наявні логічні порушення, абзацний поділ формальний.
1	Логіка викладу суттєво порушена. Думки хаотичні, поділ на абзаци відсутній.
0	Обсяг тексту короткий (1–2 речення) або робота відсутня.
Використання засобів зв'язку між реченнями та абзацами	
3	Речення та абзаци характеризуються логічністю і зв'язністю. Доречно вжито сполучники, вставні конструкції, лексичні засоби, прислівники часу й місця тощо. Помилки відсутні або поодинокі.
2	Засоби зв'язку в тексті наявні, однак однотипні чи недоречні.
1	У тексті відсутні сполучні елементи. Зв'язок між абзацами відсутній.

0	Текст безсистемний, відсутні логічні зв'язки, або обсяг тексту короткий (1–2 речення), чи робота відсутня.
---	--

Таблиця 4

Бали за критерієм: використання лексики та граматична коректність

Багатство й доречність словникового запасу, точність слововживання	
4	Продемонстровано широкий словниковий запас, що повністю відповідає темі та жанру творчого завдання. Наявні синоніми для уникнення повторів, доречно використано абстрактну лексику, тематичні терміни, фразеологізми чи сталі вирази. Слововживання точне, кальки відсутні.
3	Текст одноманітний. Переважає загальноживана лексика. Наявність неточного слововживання або лексичних повторів не заважає розумінню загального змісту тексту.
2	Лексика тексту обмежена. Наявні лексичні помилки (3–4).
1	Словниковий запас недостатній для розкриття теми. У тексті наявні грубі лексичні помилки (5 і більше).
0	Текст написаний не українською мовою, складається з кількох слів, або робота відсутня.
Дотримання орфографічних норм	
2	Текст написаний грамотно. Орфографічні помилки відсутні або наявні 1–2 негрубі помилки.
1	У тексті наявні орфографічні помилки (3–6).
0	У тексті 7 і більше орфографічних помилок.
Граматична правильність (морфологія)	
2	Морфологічні помилки відсутні або наявні 1–2 помилки.
1	У тексті наявні 3–5 морфологічних помилок, що не порушують структуру речень.
0	У тексті 6 і більше морфологічних помилок.
Граматична правильність (синтаксис, побудова речень)	
2	Синтаксичні помилки відсутні або наявні 1–2 помилки, що не порушують логіку тексту.
1	У тексті наявні 3–4 синтаксичні помилки, але вони не заважають загальному розумінню змісту.
0	У роботі 5 і більше синтаксичних помилок, що порушують структуру та ускладнюють розуміння тексту.

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті з вступного іспиту з мови навчання (української) для іноземних громадян наведено у табл. 5.

Таблиця 5

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань в екзаменаційному білеті вступного іспиту з мови навчання (української) для іноземних громадян

Рівень складності	Кількість контрольних завдань		Кількість балів за одне завдання	Розподіл балів в білеті (за максимальною сумою балів)	Різновид завдань
	тестові завдання	практ. завдання			
I. Рівень складності	2	-	Завдання 3 – 40 б. Завдання 4 – 40 б.	80	утворення віддієслівних іменників; вибір правильної відповіді; заповнення прогалін в реченнях і мікротекстах
II. Рівень складності	-	2	Завдання 1 – 50 б. Завдання 2 – 20 б.	70	завдання на реконструкцію змісту речень і мікротекстів; визначення термінологічних словосполучень у контекстах
III. Рівень складності	-	1	Завдання 5 евристичне – 50 б.	50	творче завдання, есе

Позитивною оцінкою вважається кількість балів, отриманих вступником за вступний іспит з мови навчання (української) для іноземних громадян, у діапазоні 100–200 балів (табл. 6).

Таблиця 6

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі завдання білету	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою та шкалою іспиту	
174 – 200	A	відмінно	зараховано
155 – 173	B	добре	
135 – 154	C		
110 – 134	D		
100 – 109	E	задовільно	не зараховано
1 – 99	FX	незадовільно	

У разі отримання позитивної оцінки за вступний іспит з мови навчання (української) для іноземних громадян, вступник, допускається до наступних вступних випробувань.

Оцінка за вступний іспит з мови навчання (української) для іноземних громадян враховується у конкурсному балі вступника.

НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З МОВИ НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКОЇ) ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ЗА ТЕМАМИ

Українські літери і звуки. Графічне зображення літер та вимова звуків. Відмінності фонетичних систем української та російської мов

Будова слова. Наголос. Відкритий і закритий склад. Категорія роду. Синтаксичні конструкції: Хто це? Що це?

Рід іменників. Категорія числа іменників. Міжмовні омоніми (омофони) російської та української мов.

Позначення м'якості на письмі в зіставленні з російською мовою. Чергування о, е з і. Уживання апострофа. Спрощення в групах приголосних.

Іменник. Відмінювання іменників. Іменники, що в українській мові належать до іншого роду. Особливості відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ на -ко, -енко. Кличний відмінок імен та імен по батькові. Невідмінювані іменники. Кличний відмінок іменників.

Прикметник. Поділ прикметників на роди. Відмінкові форми прикметників жіночого та чоловічого роду. Узгодження прикметників з іменниками. Відмінювання термінологічних словосполучень (А1- N1). Словотворення прикметників. Ступені порівняння прикметників.

Дієслово. Час дієслів. Дієвідмінювання у теперішньому та майбутньому часі. Дієслова руху. Функціонування граматичних форм і структур у професійній сфері. Категорія часу дієслова. Безособові дієслова на -но, -то.

Творення дієприкметників. Активні і пасивні дієприкметники. Дієприкметниковий зворот.

Займенник. Розряди займенників. Особові займенники. Відмінювання особових займенників в однині та множині. Відмінювання зворотного займенника СЕБЕ. Синтаксична роль займенника в реченні. Синтаксична роль займенника в реченні. Функціонування займенників у професійній сфері.

Числівник. Структурно-граматичні властивості числівників. Будова числівників. Запис числівників словами. Відмінювання кількісних і порядкових числівників, творення термінологічних словосполучень з числівниками.

Прийменник. Структура складного речення. Вираження суб'єктно-об'єктних відношень. Прямий і непрямий об'єкт. Структура речень у науковому тексті.

Будова простого речення. Побудова речень за граматичними конструкціями (що - це що, що називається чим, що має що). Будова простого поширеного речення. Граматична основа речення. Творення речень за граматичними конструкціями (що - це що, що називається чим, що має що). Однорідні члени речення. Головні, другорядні члени речення.

Функціонування синтаксичних структур у науковому стилі мови. Структура складного речення. Граматичні конструкції наукового стилю мови. Творення словосполучень, що позначають економічні терміни за моделями А¹ - N¹, N¹ - N²

Вираження об'єктних відношень, прямий і непрямий об'єкти. Творення віддієслівних іменників. Творення прикметників від іменників. Вираження об'єктних відношень. Творення складних слів. Трансформація дієслівних словосполучень в іменні.

Суб'єктно-предикатні відношення. Граматичні конструкції наукового стилю мови. Розвиток професійного мовлення. Уміння будувати стверджувальні та заперечні відповіді на запитання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ З МОВИ НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКОЇ) ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН

1. Антонів О. Українська мова для іноземців: модульний курс : навчальний посібник / Антонів О., Паучок Л. – К. : Фірма «ІНККОС», 2012. – 268 с. : іл. + компакт-диск.
2. Валіт О. С. Українська мова для іноземних студентів : навчальний посібник / О. С. Валіт, А. О. Колоколова, Т. М. Лагута. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2021. – 232 с.
3. Гайдамака Г. Г. Збірник завдань з фонетики української мови для іноземних

студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / Г. Г. Гайдамака. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 50 с.

4. Зуєнко Я. М. Українська мова як іноземна. Вступний фонетично-комунікативний курс. Методичний посібник для викладачів, які проводять практичні заняття для студентів-іноземних громадян I-II курсів медичних факультетів спеціальності 222 «Медицина» / Я. М. Зуєнко, Л. М. Корбут, А. К. Репетун. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. – 204 с. http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/15209/1/Методичний%20посібник%201%20a%20Зуєнко%2C%20Корбут%2C%20Репетун_Проверила.pdf

5. Козловська Л. С. Українська мова (вступний фонетичний курс для іноземних бакалаврів-економістів) / Л. С. Козловська, І. А. Колесникова. – К. : КНЕУ, 2010. – 203 с.

6. Космакова-Братушенко Г. Д. Українська мова для іноземців / Г. Д. Космакова-Братушенко. – Одеса : ОДУ, 2000. – 112 с.

7. Лиса Н. С. Українська мова як іноземна: основи граматики в таблицях та вправах : Навч. посіб. / Лиса Н. С., Кривоус М. Б., Тишковець М. П. – Тернопіль : Економічна думка, 2011. – 312 с.

8. Новікова О. М. Українська мова як іноземна: підготовка до тесту. Тренувальні завдання. Середній рівень : навч. посібн. / О. М. Новікова, О. Г. Тулузакова, У. М. Штанденко. – Миколаїв : Видво ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. – 332 с. <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/207/1/Новікова%20О.%20М.%20Українська%20мова%20як%20іноземна.pdf>

9. Палінська О. Крок-1 (рівень А1-А2). Українська мова як іноземна: книга для студента. – 2-е вид., випр. і доп. / Олеся Палінська, Оксана Туркевич. – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2014. – 104 с.: кольор. іл. + компактдиск.

10. Палінська О. Крок -2 – продовження навчального комплексу «КРОК» для всіх, хто вивчає українську як іноземну на рівні В1. Навчальний посібник для студента, диск, робочий зошит. – Видавець: «Дон Боско», 2014. – 56 с.

11. Практикум з української мови як іноземної (фахова мова) : для слухачів Центру підготовки іноземних громадян / уклад. Л. П. Гайдук. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 103 с.

12. Практичний курс з української мови для студентів-іноземців : навч.-практ. посібн. / Г. Г. Гайдамака, Л. С. Данкіна, О. С. Черемська. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 140 с.

13. Практичні та контрольні завдання з навчальної дисципліни «Українська мова» для студентів-іноземців усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / укл. О. С. Черемська, Г. Г. Гайдамака. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2011. – 68 с.

14. Професійно орієнтовані тексти для студентів-іноземців денної форми навчання / укл. Г. Г. Гайдамака, І. Ю. Підгородецька. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2008. – 72 с.

15. Романов Ю. О. Науковий стиль мовлення : навч. посібник / Ю. О. Романов, Н. В. Северин. – Харків: НТМТ, 2012. – 100 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/95ec7c0b-9215-4dfd-80b9-7b3bd5499b0e/content>

16. Російсько-українсько-турецький розмовник [Текст]: для іноземних студ. усіх напрямів підготовки денної форми навчання / укл.: О. С. Черемська, Л. П. Петрова Озель, І. М. Шелепкова. – Х.: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 107 с. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/6645>

17. Селіверстова Л.І., Сюй Хунчжен. Українсько-китайсько-англійський розмовник. – Харків : Форт, 2006. – 215 с.

18. Седойкіна Т. М. Грамматика української мови в таблицях та тестах : Навчально-методичний посібник для іноземних студентів / Т. М. Седойкіна, В. Ю. Парамонова. – Харків: Цифра Принт, 2021. – 124 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/d0ca199f-8404-44e5-a57f-42c2ddb04e64/content>

19. Сікорська О. О. Українська мова як іноземна: практикум для студентів міжнародних факультетів / О. О. Сікорська, О. С. Шаніна. – Одеса : ОНМедУ, 2022. – 136 с.

<https://www.onmedu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/11554/Sikorska.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

20. Тексти та завдання з наукового стилю мови з навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для іноземних студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / уклад. О. С. Черемська, І. М. Шелепкова. Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 56 с.

21. Українська мова [Електронний ресурс] : навч. посіб. для іноземних слухачів підготовчого відділення / В. Ф. Жовтобрюх, Л. М. Архипенко, О. С. Дьолог [та ін.] ; за заг. ред. О. С. Черемської; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (11,3 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 222 с. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29377>

22. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навчально-практичний посібник для іноземних студентів усіх напрямів підготовки / О. С. Черемська, В. Г. Сухенко, Н. М. Карікова. Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 190 с.

23. Черемська О. С. Українська мова : навч. посібн. для іноземних студентів далекого зарубіжжя / О. С. Черемська, Л. С. Данкіна. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2010. – 176 с.

24. Чистякова А.Б. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів / А.Б.Чистякова, Л.І.Селівестрова, Т. М. Лагута. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2006. – 524 с.

25. Читаємо і говоримо українською мовою : збірник текстів для домашнього читання для слухачів Центру підготовки іноземних громадян з дисципліни «Українська мова як іноземна» / уклад. : Л. П. Гайдук, І. В. Давидова. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 123 с. <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9234/1/зб.укр.мова.pdf>

Інтернет-ресурси:

<http://www.mova.info> – Лінгвістичний портал MOVA.info.

<http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> – Наукова періодика України

<http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/> – Неправильно-правильно.

<http://stalivyrazy.org.ua>. – Російсько-український словник сталих виразів.

<http://r2u.org.ua> – Російсько-українські словники.

<http://ukrskor.info/> – Словник скорочень української мови.

<http://sum.in.ua>. – Словник української мови.

<http://slovopectia.org.ua/> – Словопедія.

<http://www.slovotvir.org.ua/> – Словотвір.

http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_main.htm. – Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології.

<http://lcorp.ulif.org.ua/LSlist/> – Український мовно-інформаційний фонд НАН України.

<https://www.loecsen.com/en/learn-ukrainian> – Loecsen.

<https://www.ukrainianlessons.com/> – Ukrainian Lessons.

<http://ilanguages.org/ukrainian.php> – Learn Ukrainian.

<https://speakukraine.net> – Lingva.UKR.

<http://www.funkyukrainian.com/> – Funky Ukrainian.

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/05062019-onovl-pravo.pdf> –

Український правопис (нова редакція).

mova.kreschatic.kiev.ua – Уроки державної мови.

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/osnovni-zminy%202019.pdf> –

Стислий огляд основних змін у новій редакції «Українського правопису» (2019).

Голова предметної комісії
з української мови (мови навчання)

Ольга ЧЕРЕМСЬКА